

§ 252

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kilpailun avaamisesta Etelä-Suomen taajamajunaliikenteessä

HEL 2017-012293 T 08 00 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lähijunaliikenteellä on merkittävä rooli osana Helsingissä joukkoliikennejärjestelmää. Vuonna 2016 Helsingin niemen rajan yli suuntautuneista joukkoliikennematkoista tehtiin 25 % junalla. Tämä junaliikenne hoidetaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) järjestämällä lähijunaliikenteellä.

Nyt käsitteilyssä olevan taajamajunaliikenteen merkitys on Helsingin sisäisen liikenteen kannalta marginaalinen. Taajamajunat pysähtyvät Helsingissä vain päärautatieasemalla ja Pasilassa. Näin ollen niiden tuoma lisäpalvelu Helsingin sisäiseen junaliikenteeseen on hyvin vähäinen.

Junaliikenteen kilpailuttamisesta yleisellä tasolla voidaan todeta, että uudistukselle on asetettu hyvät tavoitteet. Asian edetessä liikennepalvelun hankintaan on kuitenkin edessä monia yksityiskohtia ja asioita, jotka pitäisi pystyä ratkaisemaan järkevällä tavalla. Kun nykyisin yhden toimijan tuottama kokonaispalvelu pilkotaan moneen osaan ja tehtävään, on näiden osasten välisten sopimusten ja yhteen toimivuuden varmistaminen tärkeää. Jollakin taholla pitäisi myös olla kokonaisnäkemys järjestelmästä ja sen tulevaisuuden kehittämisestä. Esimerkkinä tulevaisuudessa ratkaistavista kysymyksistä ovat kalustohankinnat. Mitkä tahot ja millä prosessilla määritellään minkälaisia ja kuinka monta juna hankitaan nykyisten 50 Sm2-junan tilalle, kun niiden käyttöikä on lopussa.

Käsittely

Lautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 18 kokouksen asiana nro 12.

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Lisätään lausunnon loppuun (viidenneksi kappaleeksi) virke: "Yleisellä tasolla lautakunta toteaa suhtautuvansa kilpailun avaamiseen kielteisesti, ja pitää sen haittoja mahdollisia hyötyjä suurempina."

Kannattaja: Jape Lovén

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon loppuun (viidenneksi kappaleeksi) virke: "Yleisellä tasolla lautakunta toteaa suhtautuvansa kilpailun avaamiseen kielteisesti, ja pitää sen haittoja mahdollisia hyötyjä suurempina."

Jaa-äännet: 9

Matti Enroth, Kaisa Hernberg, Nuutti Hyttinen, Amanda Pasanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Mirita Saxberg, Anni Sinnemäki, Mikko Särrelä

Ei-äännet: 4

Eveliina Heinäluoma, Mai Kivelä, Jape Lovén, Silvia Modig

Esittelijän ehdotus jäi voimaan äänin 9-4.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 LVM:n lausuntopyyntö 10.11.2017
- 2 Liikenne- ja viestintäministeriö, raportti Etelä-Suomen taajamajunaliikenteen kilpailutettavasta kokonaisuudesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Liikenne- ja viestintäministeriö on lähettänyt lausuntopyynnön kilpailun avaamisesta Etelä-Suomen taajamajunaliikenteessä.

Hallitus päätti rautateiden henkilöliikenteen kilpailun avaamisen keskeisistä linjauksista keväällä 2017. Kilpailun avaaminen tarkoittaa sitä, että markkinoille tulon esteitä puretaan ja VR:n yksinoikeudesta liikennöidä Suomen rataverkolla luovutaan ensi vuosikymmenellä, jotta rautateiden henkilöliikennemarkkinoille voi tulla muitakin toimijoita.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa rautatieliikenteen palvelutasoa ja asiakaslähtöisyyttä sekä kasvattaa junaliikenteen osuutta henkilöliikenteessä. Tavoitteena on lisätä ja monipuolistaa palvelujen tarjontaa vastaamaan nykyistä paremmin eri asiakasryhmien tarpeisiin. Kilpailun avaaminen edistää lippujen hintakilpailua.

Rautateiden henkilöliikennepalvelut avataan kilpailulle vaiheittain. Liikennöinti on tarkoitus kilpailuttaa käyttöoikeussopimusmallilla, jolla turvataan rautateiden henkilöliikennepalvelujen saatavuus koko maassa. Rataverkko jaetaan osiin ja palvelukokonaisuuksiin, joille tehdään omat käyttöoikeussopimukset. Käyttöoikeussopimukset sisältävät myös liikennöintivelvoitteita, joilla taataan palvelut jatkossakin niillä alueilla, joiden liikenne tällä hetkellä perustuu ostoliikenteeseen ja velvoiteliikenteeseen. Sopimuksissa yrityksille asetetaan myös velvoitteita tietyn palvelutason varmistamiseksi.

Kilpailun avaaminen aloitetaan Etelä-Suomen taajamajunaliikenteestä. Tämä liikennekokonaisuus koskee liikenne- ja viestintäministeriön ostamaa ja velvoittamaa liikennettä, jota operoidaan lähijunaliikennekalustolla. Etelä-Suomen taajamajunaliikenteen kilpailutettava kokonaisuus koskee yhteys-välejä Helsingistä Tampereella (R-juna) ja Lahteen (Z-juna) sekä Riihimäeltä Lahteen, Lahdesta Kouvolaan ja Kouvolaan Kotkaan. Liikennöitävä alue sisältää yhteensä 425 ratakilometriä ja 42 asemaa. Kilpailutettava kokonaisuus ei koske Intercity- eikä Pendolinojunia, joita operoidaan kyseisellä alueella.

Etelä-Suomen taajamajunaliikenteen kilpailutuksen aikataulu sovitaan yhteen HSL:n lähijunaliikenteen kilpailutuksen kanssa. HSL on jo aiemmin ilmoittanut Helsingin seudun lähijunaliikenteen kilpailuttamisesta ja kilpailutetun lähijunaliikenteen on tarkoitus alkaa 1.6.2021. Tavoitteena on, että Etelä-Suomen taajamajunaliikenteen kilpailutettu liikennöinti alkaa kesäkuussa 2022.

Kilpailutukseen liittyvien lähtötietojen kokoamiseksi LVM pyytää näkemyksiä erityisesti seuraavista asioista:

- alueenne liikkumistarpeet
- taajamajunaliikenteen vuorot ja aikataulut, erityisesti kaikkein kriittisimmät vuorot ja mahdolliset kehitysehdotukset aikatauluun
- raideliikenteen olennaisimmat laatutekijät matkustajien kannalta
- miten raideliikenne toimii tai miten sen pitäisi toimia osana alueenne liikkumispalveluiden kokonaisuutta

- raideliikenteen taloudelliset ja muut vaikutukset alueellenne, esimerkiksi työssäkäyntiin ja opiskeluun sekä yritysten toimintaan
- raideliikenteen vaikutukset muuhun liikennealan elinkeinotoimintaan alueellenne.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 30.11.2017 mennessä. Asia tulisi siis käsitellä tässä kokouksessa. Lausuntoa on pyydetty myös HKL-liikelaitoksen johtokunnalta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 LVM:n lausuntopyyntö 10.11.2017
- 2 Liikenne- ja viestintäministeriö, raportti Etelä-Suomen taajamajunaliikenteen kilpailutettavasta kokonaisuudesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano